

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter. Lagen tillämpas vid genomförande av marknadsordningen för jordbruksprodukter enligt Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik.

De föreslagna ändringarna i lagen följer av ändringar i Europeiska unionens lagstiftning. Ändringarna omfattar uppdatering av hänvisningar och preciseringar i fråga om sättet att beräkna räntan vid återkrav, den nedre grän-

sen för beloppet av en säkerhet som ska förverkas och förutsättningarna för beviljande av stöd för privat lagring. Ändringarna är i huvudsak tekniska till karaktären.

Dessutom föreslås det bestämmelser om avgifter för statliga myndigheters kontroller som hänför sig till handelsnormerna för jordbruksprodukter.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING	4
2 NULÄGE	4
2.1 Europaparlamentets och rådets förordningar med anknytning till marknadsordningen samt den nationella lagstiftningen	4
2.2 Kommissionens nya förordningar med anknytning till marknadsordningen	5
2.3 Säkerheter	6
2.4 Återkrav	6
2.5 Privat lagring	7
2.6 Producentorganisationer	7
2.7 Avgifter för myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna	8
2.7.1 Avgifter för kommunernas myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna	8
2.7.2 Avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna	8
3 DEN INTERNATIONELLA UTVECKLINGEN	10
4 BEDÖMNING AV NULÄGET	11
4.1 Allmänt om EU:s lagstiftning	11
4.2 Säkerheter	11
4.3 Återkrav	11
4.4 Privat lagring	11
4.5 Ändringar i EU:s lagstiftning om producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönsaker	12
4.6 Avgifter för kommunernas myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna	12
4.7 Avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna ...	12
4.7.1 Tillämpning av lagen om grunderna för avgifter till staten på myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna	12
4.7.2 Speciallagstiftning om statliga myndigheters kontroller, inspektioner och granskningar som hänför sig till handelsnormerna	12
5 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	14
5.1 Alternativ	14
6 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	14
6.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	14
6.1.1 Säkerheter	14
6.1.2 Återkrav	14
6.1.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna	15
6.2 Konsekvenser för företagsverksamheten	16
6.2.1 Säkerheter	16
6.2.2 Återkrav	16
6.2.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna	16
6.3 Konsekvenser för myndigheterna	17
6.3.1 Säkerheter	17
6.3.2 Återkrav	17
6.3.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna	17
7 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	17

8	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	18
	DETALJMOTIVERING	19
1	LAGFÖRSLAG	19
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	20
3	IKRAFTTRÄDANDE	21
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	21
4.1	Återkrav och säkerheter	21
4.2	Avgifter	21
	LAGFÖRSLAG	23
	Lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter	23
	BILAGA	26
	PARALLELLTEXT	26
	Lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter	26

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Marknadsordningen för jordbruksprodukter enligt Europeiska unionens (EU) gemensamma jordbrukspolitik omfattar bestämmelser om import och export, producentorganisationer, klassificering av slaktkroppar, prisrapporter, interventionslagring, kvotsystem, handelsnormer, konkurrensregler, statliga stöd och vissa stödsystem. Av stödsystemen är stödet för privat lagring, skolmjölksstödet, stödet för biodling, stödet till producentorganisationer och exportbidraget av betydelse för Finland. En detaljerad redogörelse för systemens innehåll finns i propositionen (RP 131/2012 rd) om lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012), nedan *marknadsordningslagen*.

EU:s marknadsordningslagstiftning är huvudsakligen direkt tillämplig EU-lagstiftning, för vars genomförande det inte gäller några separata nationella bestämmelser. Den innehåller dock även bestämmelser vars genomförande innefattar nationell prövningsrätt och med stöd av vilka kompletterande nationella bestämmelser har utfärdats.

EU:s marknadsordningslagstiftning reviderades 2013 och 2014 på grund av den nya finansieringsperiod för EU:s gemensamma jordbrukspolitik som började 2014 och på grund av Lissabonfördraget. När det gäller marknadsordningen kvarstår EU:s lagstiftning huvudsakligen oförändrad i sak under den nya finansieringsperioden. Vissa ändringar förutsätter dock att också den nationella lagstiftningen ändras.

Behovet av ändringar gäller huvudsakligen uppdateringar av hänvisningar i den nationella lagstiftningen till EU:s lagstiftning. Till vissa delar gäller ändringarna frågor som innefattar nationell prövningsrätt, vilket innebär att innehållet i den nationella lagstiftningen behöver ändras. Sådana ändringar har gjorts t.ex. i EU:s bestämmelser om att avstå från att förverka säkerhet, sättet att beräkna räntan vid återkrav och förutsättningarna för beviljande av stöd för privat lagring.

Dessutom har det ansetts nödvändigt att komplettera den nationella lagstiftningen när

det gäller avgifterna för kontroller av handelsnormer som ingår i marknadsordningen.

2 Nuläge**2.1 Europaparlamentets och rådets förordningar med anknytning till marknadsordningen samt den nationella lagstiftningen**

Tidigare ingick bestämmelser om marknadsordningen i rådets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (förordningen om en samlad marknadsordning), i rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och i rådets förordning (EG) nr 485/2008 om medlemsstaternas granskning av de transaktioner som utgör en del av systemet för finansiering genom Europeiska garantifonden för jordbruket samt i de kommissionsförordningar som antagits med stöd av dem.

Dessa rådsförordningar har upphävts och för marknadsordningens del ersatts med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, nedan marknadsordningsförordningen, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008, nedan *den horisontella förordningen*. Dessutom har rådet antagit rådets förordning (EU) nr 1370/2013 om fastställande av vissa stöd och bidrag inom ramen för den samlade marknadsordningen för jordbruksprodukter. Den innehåller bestämmelser om stödbeloppen inom ramen för marknadsordningen.

Strukturellt sett ändrades EU-lagstiftningen i samband med detta genom att bestämmelserna om frågor i anslutning till finansiering, kontroller, återkrav, avgifter och motsvarande flyttades till den horisontella förordningen. Marknadsordningsförordningen innehåller bestämmelser om kraven på aktörerna, såsom förutsättningar för beviljande av stöd. Marknadsordningsförordningen och den horisontella förordningen skulle tillämpas från ingången av 2014. De ovannämnda kommissionsförordningar som hade antagits med stöd av de upphävda rådsförordningarna förblev dock i kraft.

Bestämmelser om genomförandet i Finland av EU:s marknadsordningslagstiftning finns i marknadsordningslagen och i de förordningar som har utfärdats med stöd av den. Dessutom tillämpas de allmänna förvaltningslagarna, såsom förvaltningslagen (434/2003) och lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

De ändringar som berodde på marknadsordningsförordningen och den horisontella förordningen genomfördes genom en ändring (1194/2013) av marknadsordningslagen som trädde i kraft vid ingången av 2014. Ändringarna bestod huvudsakligen av uppdateringar av hänvisningar i marknadsordningslagen till de upphävda rådsförordningarna. Samtidigt togs bestämmelser om handelsnormer med i marknadsordningslagen.

2.2 Kommissionens nya förordningar med anknytning till marknadsordningen

En reform av kommissionens förordningar som preciserar marknadsordningsförordningen och den horisontella förordningen har inletts i EU 2014. Samtidigt görs de ändringar som beror på Lissabonfördraget och som innebär att det regelverk som tidigare har baserat sig på kommissionens förordningar i fortsättningen delas upp i kommissionens delegerade förordningar och genomförandeförordningar. På grund av ändringarna är marknadsordningslagens hänvisningar till kommissionens förordningar inte längre uppdaterade till alla delar. Samtidigt ändras EU-lagstiftningen i sak också i fråga om omständigheter som innefattar nationell prövnings-

rätt och för vars del marknadsordningslagen innehåller bestämmelser om genomförandet.

En förordning som har antagits med stöd av den horisontella förordningen är kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 908/2014 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 med beaktande av utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, regler om kontroller, värdepapper och öppenhet, nedan *förordningen om utbetalande organ*, vars bestämmelser om utbetalande organ, attesterande organ, jordbruksfonden, kontroller, återkrav och beräkning av räntan vid återkrav samt säkerheter är centrala med tanke på marknadsordningen. Bestämmelserna är huvudsakligen direkt tillämplig lagstiftning som innehållsmässigt motsvarar nuläget. Bestämmelserna om beräkning av räntan och om säkerheter innefattar dock nationell prövningsrätt. Nedan finns en närmare redogörelse för behovet av bestämmelser i anslutning till detta.

Dessutom har kommissionen antagit kommissionens delegerade förordning (EU) nr 907/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron, nedan *den delegerade förordningen om utbetalande organ*, vars bestämmelser om interventionslagring och om kontroller och säkerheter är centrala med tanke på marknadsordningen. Förordningen innehåller också bestämmelser om kraven på behandlingen av ansökningar. Genom dem ser man till att EU-medlen används korrekt. Bestämmelserna är huvudsakligen direkt tillämplig lagstiftning som innehållsmässigt motsvarar nuläget. Bestämmelserna om säkerheter innefattar dock nationell prövningsrätt. Nedan finns en närmare redogörelse för behovet av bestämmelser i anslutning till detta.

Med stöd av den horisontella förordningen har också kommissionens delegerade förordning (EU) nr 906/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utgifter för offentlig intervention antagits. Också dessa be-

stämmelser kvarstår huvudsakligen oförändrade till innehållet. De är i stor utsträckning direkt tillämplig rätt och medför inget särskilt behov av nationella bestämmelser.

Med stöd av marknadsordningsförordningen har kommissionen antagit kommissionens delegerade förordning (EU) nr 501/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 genom ändring av kommissionens förordning (EG) nr 826/2008 vad gäller vissa villkor knutna till jordbruksprodukter som berättigar till stöd för privat lagring, nedan *den delegerade förordningen om privat lagring*. I fråga om godkännande av producentorganisationer har kommissionen antagit kommissionens delegerade förordning (EU) nr 499/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 genom ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 543/2011 vad gäller sektorn för frukt och grönsaker och sektorn för bearbetad frukt och bearbetade grönsaker, nedan *EU:s delegerade förordning om sektorn för frukt och grönsaker*. Nedan finns en närmare redogörelse för ändringarna och behovet av nationella bestämmelser i anslutning till de nämnda förordningarna.

Med stöd av marknadsordningsförordningen har det dessutom antagits delegerade förordningar om olivsektorn, vinsektorn och fruktsektorn. De gäller stödsystem som inte är i bruk i Finland.

2.3 Säkerheter

Syftet med säkerheter är att se till att en aktör genomför de åtgärder som har uppgetts i ansökan på föreskrivet sätt, t.ex. inom en viss angiven tid. Om en aktör som har ställt en säkerhet inte iakttar kraven i lagstiftningen, kan säkerheten förverkas helt eller delvis.

Användningen av säkerheter i funktioner som hänför sig till marknadsordningen, t.ex. i fråga om exportbidrag eller interventionslagring, baserar sig på EU-lagstiftning som i regel är direkt tillämplig. En detaljerad redogörelse för EU-lagstiftningen om systemet med säkerheter i anslutning till marknadsordning-

en finns i propositionen om marknadsordningslagen. Nationella bestämmelser om förverkande av säkerhet finns i 48 § i marknadsordningslagen. Enligt den paragrafen beslutar Landsbygdsverket om frisläppande eller förverkande av en belastad säkerhet i enlighet med förutsättningarna i EU:s marknadsordningslagstiftning.

Det går att låta bli att förverka en säkerhet. Detta kan vara ändamålsenligt om kostnaderna för att förverka säkerheten överstiger det belopp som ska förverkas. Enligt artikel 28 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 282/2012 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med säkerheter för jordbruksprodukter får den behöriga myndigheten avstå från förverkandet av ett belopp på mindre än 60 euro, förutsatt att det i den nationella lagstiftningen eller i förvaltningsföreskrifter fastställs motsvarande regler för liknande fall. Nationella bestämmelser i frågan finns i marknadsordningslagens 48 §, enligt vilken säkerheten inte förverkas om beloppet av säkerhet som ska förverkas understiger 60 euro. Förordningen har upphävts genom den delegerade förordningen om utbetalande organ. Enligt artikel 25 i den får den behöriga myndigheten avstå från förverkandet av ett belopp på mindre än 100 euro. Medlemsstaterna har fortfarande prövningsrätt i fråga om tillämpningen av bestämmelsen.

Bestämmelser om den nedre gränsen för när en säkerhet ska förverkas finns också i kommissionens förordning (EG) nr 376/2008 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser samt förutfastställselicenser för jordbruksprodukter. Enligt dess artikel 34.2 ska den berörda medlemsstaten frisläppa hela säkerheten om den säkerhet som skulle förverkas är på 100 euro eller mindre för en viss licens. Bestämmelsen har inte upphävts. Den utgör direkt tillämplig rätt och är en specialbestämmelse i förhållande till den ovannämnda bestämmelsen.

2.4 Återkrav

EU:s lagstiftning om återkrav av stöd som hänför sig till marknadsordningen är i regel direkt tillämplig lagstiftning.

EU-lagstiftningen har också bestämmelser om hur räntan ska beräknas vid återkrav. En redogörelse för frågan finns i motiveringen till 74 och 76 § i marknadsordningslagen. På räntan tillämpas i fråga om stödet till producentorganisationer kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 543/2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller sektorn för frukt och grönsaker och sektorn för bearbetad frukt och bearbetade grönsaker, nedan *EU:s förordning om frukt och grönsaker*, och i fråga om exportbidrag kommissionens förordning (EG) nr 612/2009 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter.

På räntan vid återkrav av skolmjölkstöd och stöd för privat lagring har man tillämpat artikel 80 i kommissionens förordning (EG) nr 1122/2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 73/2009 vad gäller tvärvillkor, modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystem inom de system för direktstöd till jordbrukare som införs genom den förordningen och om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller tvärvillkoren för stöd inom vinsektorn. Denna bestämmelse har ersatts med artikel 27 i förordningen om utbetalande organ. Enligt båda bestämmelserna ska räntan beräknas för den period som förflyter mellan utgången av den betalningsfrist som anges för stödmottagaren i betalningskravet, och som får uppgå till högst 60 dagar, och dagen för återbetalningen eller avdraget.

Nationella bestämmelser om hur räntan ska beräknas finns i 76 § 1 mom. i marknadsordningslagen. Enligt det momentet ska det på stöd som återkrävs betalas ränta som beräknas på grundval av den tid som förflyter mellan delfåendet av beslutet om återkrav och den faktiska återbetalningen, om det inte i EU:s marknadsordningslagstiftning föreskrivs något annat om sättet att beräkna ränta eller om att avstå från att ta ut ränta.

Bestämmelser om den räntenivå som ska tillämpas vid återkrav finns i 76 § 4 mom. i marknadsordningslagen. Enligt det momentet är räntan sex procent per år, om det inte föreskrivs något annat i EU:s marknadsordningslagstiftning.

2.5 Privat lagring

Bestämmelser om privat lagring finns i marknadsordningsförordningen och i kommissionens förordning (EG) nr 826/2008 om allmänna bestämmelser för beviljande av stöd för privat lagring för vissa jordbruksprodukter, nedan *förordningen om privat lagring*. I marknadsordningslagen föreskrivs det om genomförandet. I förarbetena till lagen finns det en närmare beskrivning av detta stödsystem och av den anknytande EU-lagstiftningen.

Genom den delegerade förordningen om privat lagring har EU-lagstiftningen ändrats på så sätt att spånadslin, fettfritt mjölkpulver och ost med skyddad ursprungsbezeichnung eller skyddad geografisk beteckning har tagits med bland de produkter som omfattas av stöd. EU-lagstiftningen har också ändrats på så sätt att det för beviljande av stöd för privat lagring av smör inte längre krävs att tillverkaren särskilt har fått ett godkännande för detta ändamål.

2.6 Producentorganisationer

Bestämmelser om producentorganisationer finns i marknadsordningsförordningen och EU:s förordning om frukt och grönsaker. I marknadsordningslagen föreskrivs det om genomförandet. I förarbetena till lagen (RP 131/2012 rd och RP 145/2013 rd) finns det en närmare beskrivning av producentorganisationerna och av den anknytande EU-lagstiftningen. Genom EU:s delegerade förordning om sektorn för frukt och grönsaker har bestämmelserna om producentorganisationer ändrats på det sätt som beskrivs nedan.

Förutsättningarna för direktförsäljning har ändrats bl.a. på så sätt att producentmedlemmarna med producentorganisationens tillstånd och i enlighet med dess villkor får sälja en av medlemsstaten fastställd andel på minst 10 procent direkt till konsumenter. I Finland är denna andel, enligt 12 e § i marknadsordningslagen, högst 25 procent. Bestämmelserna om rätten att lägga ut funktioner på entreprenad har preciserats bl.a. på så sätt att producentorganisationen ska ha rätt att utfärda bindande instruktioner och att säga upp ett

avtal vid behov. Det är fråga om direkt tillämplig EU-lagstiftning. Bestämmelser om förutsättningarna för att funktioner ska få läggas ut på entreprenad finns dessutom i 12 c § i marknadsordningslagen.

Medlemsstaterna ska i fortsättningen fastställa en högsta procentandel rösträtter och andelar som en medlem får inneha i en producentorganisation. Denna andel ska vara mindre än 50 procent. Bestämmelser om antalet medlemmar och om deras rösträtt finns i 12 a och 12 d § i marknadsordningslagen. Med stöd av dessa paragrafer får närmare bestämmelser om kraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

EU-bestämmelserna om påföljder har ändrats på så sätt att om en producentorganisation inte uppfyller kriterierna för ett godkännande kan det leda till att inget stöd betalas ut och att godkännandet återkallas. Det är i stor utsträckning fråga om direkt tillämpliga bestämmelser. I 11 kap. i marknadsordningslagen finns det också bestämmelser om återkallelse av godkännande.

2.7 Avgifter för myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna

Det centrala innehållet i den ovannämnda ändringen (1194/2013) av marknadsordningslagen var att det utfärdades nationella bestämmelser om handelsnormer för jordbruksprodukter. För behandling av sådana ansökningar, för beviljande av sådana intyg och för utförande av sådana kontroller, inspektioner och granskningar som hänför sig till handelsnormerna svarar utöver kommunerna Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Inga särskilda bestämmelser om avgifter för myndighetsprestationer togs med i lagen. Således tillämpas den allmänna lagstiftningen i fråga om avgifter.

2.7.1 Avgifter för kommunernas myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna

I fråga om avgifter för kommunernas prestationer som hänför sig till handelsnormerna

tillämpas kommunallagens (365/1995) 13 §, enligt vilken fullmäktige ska fatta beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som ska tas ut för kommunens tjänster och andra prestationer.

2.7.2 Avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna

Bestämmelser om statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer finns i lagen om grunderna för avgifter till staten. Enligt dess 4 § ska bl.a. tjänster som har tillhandahållits på beställning eller annars på uppdrag av någon och beslut som har fattats med anledning av en ansökan samt övrig verksamhet när prestationen utförs till följd av en åtgärd av mottagaren vara avgiftsbelagda. Eftersom det handlar om en allmän lag finns det i fråga om handelsnormerna inget behov av särskilda bestämmelser i lag om avgiftsbelagda åtgärder som hör till lagens tillämpningsområde.

I fråga om avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna och som omfattas av lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas således den lagen och förordningar som utfärdas med stöd av den. Till de prestationerna kan man åtminstone räkna åtgärder som grundar sig på ansökningar och anmälningar, t.ex. beslut, tillstånd och intyg. Även förfarandena vid import och export och de kontroller och granskningar som ska göras i detta sammanhang har räknats som myndighetsprestationer som utförs till följd av mottagarens åtgärder. Det behövs inga särskilda bestämmelser om avgifter för dessa prestationer och inte heller för kontroller, inspektioner och granskningar i anslutning till system som bygger på frivillighet. Uppföljande kontroller, inspektioner och granskningar kan också anses bero på mottagarens åtgärder, om man måste utföra dem på nytt för att försäkra sig om att bristerna har rättats till.

Avgifter för Livsmedelssäkerhetsverkets kontroller, inspektioner och granskningar

Livsmedelssäkerhetsverket svarar enligt 58 d § i marknadsordningslagen för kontrol-

ler, inspektioner och granskningar som hänför sig till handelsnormerna och gäller frukt och grönsaker, produkter inom olivsektorn, produkter inom fjäderfäköttssektorn, produktionsmetoder i fråga om produkter inom äggsektorn samt kalvkött på slakterier och anläggningar i anslutning till dem. Verket svarar också för kontroller och granskningar vid införsel, import och export av mjölkprodukter, bredbara fetter, kalvkött, produkter inom fjäderfäköttssektorn och produkter inom äggsektorn. Dessa kontroller, inspektioner och granskningar ska enligt artikel 89.3 i den horisontella förordningen grunda sig på riskanalys.

Bestämmelser om avgifter för Livsmedelssäkerhetsverkets prestationer finns för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1056/2012) som har utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten. I punkt 2.1 i bilagan till förordningen anges avgiften för certifikat och intyg som har att göra med handelsnormerna för frukt och grönsaker. I anslutning till samma normer anges i punkt 5.3.1 avgiften för exportinspektioner, förnyade inspektioner och andra inspektioner som görs på begäran och i punkt 5.3.2 avgiften för uppföljningskontroller och kontroller i anslutning till egenkontroll.

Dessutom har det med stöd av livsmedelslagen (23/2006) utfärdats statsrådets förordning om vissa avgifter för livsmedelstillsyn (1040/2007). Den gäller avgifter för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen. Dessa avgifter hänför sig dock inte till kontroll av handelsnormerna.

Som det har konstaterats ovan omfattas avgifterna för kontroller, inspektioner och granskningar i anslutning till import och export och till frivilliga system av lagen om grunderna för avgifter till staten. För Livsmedelssäkerhetsverkets del ser den lagen således inte ut att omfatta sådana kontroller, annat än vid import eller export, som inte hänför sig till åtgärder från den aktör som kontrollen avser och som gäller kalvkött på slakterier och anläggningar i anslutning till dem, frukt och grönsaker, produkter inom olivsektorn och produkter inom fjäderfäköttssektorn.

Avgifter för Tullens kontroller och granskningar

Enligt 58 a § i marknadsordningslagen svarar Tullen för kontroller och granskningar som hänför sig till handelsnormerna vid import och införsel av produkter inom vinsektorn, produkter inom humlesektorn och produkter inom olivsektorn samt frukt och grönsaker. Kontrollerna och granskningarna ska grunda sig på riskanalys. Som det har konstaterats ovan omfattas avgifterna för kontroller, inspektioner och granskningar i anslutning till import och export av lagen om grunderna för avgifter till staten.

Bestämmelser om avgifter för Tullens prestationer finns i finansministeriets förordning om Tullens avgiftsbelagda prestationer (1041/2012). Som rättsgrund har den bl.a. lagen om grunderna för avgifter till staten. Bestämmelser om avgifter för prestationer som hänför sig till handelsnormerna finns åtminstone i bilagan till förordningen, i avdelning I, som handlar om tullåtgärder, punkt 4 om kontroll av överensstämmelse med handelsnormer och sundhetskontroll av växter (frukter, bär och grönsaker) vid import. I avdelning III punkt 1 i samma bilaga anges avgifterna för Tulllaboratoriets prestationer. Där anges bl.a. en avgift för undersökning av prover på vattenhalten i fjäderfäkött. Det beror på att även om det är Livsmedelssäkerhetsverket som svarar för kontrollen så har man låtit utföra laboratorieundersökningarna på Tulllaboratoriet.

Dessutom svarar Tullen för kontroller och granskningar som gäller bananer, russin och produkter inom humlesektorn efter importen. Kontrollerna och granskningarna i fråga om bananer utgör en fast del av systemet med frivilliga licenser som Tullen beviljar importörer, så de faller inom tillämpningsområdet för lagen om grunderna för avgifter till staten.

För Tullens del blir således de kontroller och granskningar efter importen som gäller russin och produkter inom humlesektorn utanför den allmänna lagstiftningen om avgifter för myndighetsprestationer. Dessa kontroller och granskningar är mycket få eftersom utgångspunkten för EU:s lagstiftning om överensstämmelse med kraven är att produk-

terna ska kontrolleras i sina ursprungsländer. Kontrollerna och granskningarna i fråga om russin utförs i praktiken i samband med den provtagning som hänför sig till tillsynen över produktsäkerheten, så något behov av en separat avgift finns inte till denna del. När det gäller kontrollerna och granskningarna av produkter inom humlesektorn är det i Finland vanligen fråga om att granska och göra anteckningar i myndigheternas dokument i anslutning till import eller transitering, så också det hör till myndighetsprestationerna vid import och export. I praktiken har behovet av sådana kontroller och granskningar varit mycket litet.

Avgifter för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens kontroller, inspektioner och granskningar

För tillverkning och försäljning av alkoholprodukter i Finland krävs det tillstånd. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över de aktörer som har fått ett sådant tillstånd. Tillsynen omfattar bl.a. kontroller, inspektioner och granskningar i anslutning till tillverknings- och partihandelstillstånd som gäller alkoholdrycker och till godkännande av tillverkningsställen och skattefria lager. Tillsynen är avgiftsbelagd. Bestämmelser om avgifterna finns i social- och hälsovårdsministeriets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens avgiftsbelagda prestationer (1318/2013), som har utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten och alkohollagen.

Enligt 58 b § i marknadsordningslagen svarar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården också för kontrollen av att handelsnormerna enligt marknadsordningsförordningen iakttas när det gäller etylalkohol som framställts av jordbruksprodukter samt produkter inom vinsektorn. Kontrollen ska grunda sig på riskanalys. Kraven gäller ovannämnda utövare av tillståndspliktig verksamhet, och de uppgifter som behövs för tillsynen fås i samband med den nämnda tillsynen över tillstånden.

3 Den internationella utvecklingen

I fråga om avgifter för kontroller av handelsnormerna kan följande konstateras om kontroller som gäller frukt och grönsaker. I Sverige ska aktörerna betala en årsavgift som täcker kostnaderna för kvalitetskontroll av färsk frukt och färska grönsaker. Detta gäller odlare som säljer direkt till detaljhandlare och aktörer som importerar eller för in färsk frukt och färska grönsaker från Europeiska unionen eller länder utanför unionen. Årsavgiften betalas stegvis, t.ex. på följande sätt, utifrån företagets omsättning: med en omsättning på 0—0,05 miljoner kronor är årsavgiften 300 kronor (ca 33 euro), med en omsättning på 10—25 miljoner kronor 4 000 kronor (ca 440 euro), med en omsättning på 150—250 miljoner kronor 22 000 kronor (ca 2 400 euro) och med en omsättning på mer än 2 500 miljoner kronor 250 000 kronor (ca 27 600 euro). Detta är den största möjliga årsavgiften i Sverige. Om det upptäcks ett fel vid en regelbunden kontroll, görs det en uppföljande kontroll. För den är avgiften 1 250 kronor per timme, med 1 250 kronor som minimiavgift. För de därpå följande timmarna är avgiften 650 kronor. Priserna per timme inkluderar resekostnader. I Danmark och Estland är kontrollerna inte avgiftsbelagda. Enligt uppgift har man i Estland inte för avsikt att införa avgifter. I Danmark har man fundrat på att eventuellt införa avgifter i framtiden, men inget beslut har fattats i frågan.

När det gäller fjäderfäkött kan följande konstateras i fråga om de kontrollavgifter som tas ut. I Sverige används en årsavgift för produktionsanläggningar, vilken innefattar samtliga kostnader för kontroller av livsmedel inklusive kostnaderna för kontroller som hänför sig till handelsnormerna. Avgifterna baserar sig på timdebitering, som är 995 kronor (ca 120 euro) per timme. Minimitiden för en kontroll är en halv timme och maximitiden 75 timmar, varmed kostnaderna är lägst ca 500 kronor (ca 60 euro) och högst ca 75 000 kronor (ca 9 000 euro). Avgifter kan även tas ut för de extra kontroller som eventuellt krävs. Den andel som avgifterna för kontroller som hänför sig till handelsnormerna utgör har beräknats uppgå till ca tio procent av dessa avgifter. Även i Dan-

mark tas avgifter ut för kontroll av att livsmedel stämmer överens med normerna. Enligt de uppgifter som inkommit använder man sig inte heller där av någon särskild avgift för kontroller som hänför sig till handelsnormerna. Grunden för avgifterna är de kostnader som kontrollerna medför. När det gäller slakterier inverkar även slakteriets storlek samt antalet djur och deras vikt på avgifternas storlek. I Estland används inte kontrollavgifter.

4 Bedömning av nuläget

4.1 Allmänt om EU:s lagstiftning

Ändringen av kommissionens förordningar till kommissionens delegerade förordningar och kommissionens genomförandeförordningar leder till att marknadsordningslagens hänvisningar till kommissionens förordningar behöver uppdateras. Kommissionens alla delegerade förordningar och genomförandeförordningar som hänför sig till marknadsordningen har ännu inte antagits. För närvarande är det således bara möjligt att uppdatera hänvisningarna i fråga om de nya förordningar som hittills har antagits.

4.2 Säkerheter

Det kan fortfarande anses motiverat att låta bli att förverka en säkerhet när det handlar om små summor eftersom det administrativa arbete som det medför att förverka säkerheter på mycket små summor har ansetts vara alltför stort i förhållande till beloppet i fråga. En högre gräns för när en säkerhet inte ska förverkas kunde införas genom att beloppet på 60 euro i 48 § i marknadsordningslagen ändras till 100 euro.

Inom den direkt tillämpliga EU-lagstiftning som gäller ställande av säkerheter vid import och export är denna gräns redan 100 euro. Den har tillämpats på största delen, både när det gäller antal och belopp, av de säkerheter som hänför sig till genomförandet av marknadsordningen. I det fallet är gränsen på 100 euro alltså huvudregel redan nu. Det ser såle-

des ut att vara motiverat att införa en gräns på 100 euro också för övriga säkerheter.

4.3 Återkrav

Bestämmelsen i 76 § 1 mom. i marknadsordningslagen om hur räntan ska beräknas vid återkrav bör ändras för att motsvara gällande EU-lagstiftning, som kräver att medlemsstaterna föreskriver att det får gå högst 60 dagar innan ränta börjar tas ut. Det vore motiverat med en bindande bestämmelse i lagstiftningen om längden på denna tid. Till denna del bör den bestämmelse i 32 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) beaktas som tillämpas på stöd till jordbrukare och gäller sättet att beräkna ränta vid återkrav. Enligt den paragrafen beräknas räntan enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när återbetalningen sker eller, om det belopp som återkrävs dras av från en post som ska betalas senare, när avdraget görs. Det vore motiverat att införa samma beräkningssätt också i fråga om stöd som hänför sig till marknadsordningen.

Den ovan föreslagna ändringen i sättet att beräkna räntan förutsätter också en ändring av marknadsordningslagens 76 § 4 mom., som gäller den räntenivå som ska tillämpas vid återkrav. Eftersom det är meningen att ränta i fortsättningen ska tas ut först efter en betalningstid på 60 dagar handlar det om dröjsmålsränta. Bestämmelser om dröjsmålsränta finns i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Enligt det momentet ska gäldenären vid dröjsmål med betalning av en skuld på det försenade beloppet betala en årlig dröjsmålsränta som är sju procentenheter högre än den referensränta enligt 12 § som gäller vid tidpunkten i fråga. Således bör marknadsordningslagens bestämmelse om räntenivån ersättas med en hänvisning till räntelagen.

4.4 Privat lagring

De ändringar som gäller produkter som är föremål för stöd för privat lagring förutsätter inga ändringar i den nationella lagstiftningen.

Eftersom det inte längre fordras att tillverkaren har fått ett godkännande för att stöd ska beviljas för smör, bör den informativa hänvisningen till detta krav i 30 § och bestämmelsen om kontroll av tillverkare i 52 § i marknadsordningslagen strykas. Även i fortsättningen ska dock ursprunget bevisas i fråga om smör och fettfritt mjölkpulver som är föremål för stöd, även om det inte längre fordras något godkännande av tillverkaren. Som bevis räcker det att tillverkaren har godkänts som tillverkare med stöd av EU:s lagstiftning om interventionslagring. I Finland finns det mycket få företag som kan tillverka smör eller mjölkpulver som hänför sig till systemet med stöd för privat lagring. De har beviljats detta godkännande, och förfarandena i anslutning till det kan vid behov tillämpas också för att bevisa ursprunget i fråga om smör som är avsett för privat lagring. Enligt den ändrade EU-lagstiftningen kan en produkts ursprung i fortsättningen också bevisas på något annat sätt. Detta förfarande kan vid behov preciseras med stöd av bemyndigandena i marknadsordningslagen.

4.5 Ändringar i EU:s lagstiftning om producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönsaker

De ändringar som har gjorts i EU:s förordning om frukt och grönsaker är av det slaget att de inte fordrar några lagändringar, eftersom de är direkt tillämplig EU-lagstiftning eller gäller frågor om vilka det redan finns nationella bestämmelser eller får utfärdas närmare bestämmelser.

4.6 Avgifter för kommunernas myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna

Behovet av bestämmelser om kommunernas avgifter för kontroller av handelsnormerna togs upp vid behandlingen av ändringen av marknadsordningslagen 2013 (JsUB 21/2013 rd). I början av 2014 framgick det att behovet av ändringar i fråga om avgifter för kommunernas kontroller av handelsnormerna kan beaktas i samband med det lagstiftningsprojekt om avgifter inom miljö- och hälsoskyddet som är under beredning vid so-

cial- och hälsovårdsministeriet. Således behövs det för kommunernas del inga bestämmelser i detta sammanhang.

4.7 Avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna

4.7.1 Tillämpning av lagen om grunderna för avgifter till staten på myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna

I fråga om avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna och som omfattas av lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas också i fortsättningen den lagen och förordningar som utfärdas med stöd av den. Vid behandlingen av ändringen (1194/2013) av marknadsordningslagen framfördes behovet av bestämmelser om avgifter för statliga myndigheters kontroller i anslutning till handelsnormerna till den del de inte omfattas av lagen om grunderna för avgifter till staten.

Lagen om grunderna för avgifter till staten omfattar åtminstone åtgärder som grundar sig på ansökningar och anmälningar, t.ex. beslut, tillstånd och intyg, import och export, system baserade på frivillighet, t.ex. frivilliga system för märkning av produkter, och uppföljande kontroller, inspektioner och granskningar om man måste utföra dem på nytt för att försäkra sig om att de upptäckta bristerna har rättats till.

Däremot har det varit oklart om lagen om grunderna för avgifter till staten är tillämplig på sådana kontroller av iakttagandet av handelsnormerna som görs utan en ansökan eller någon annan åtgärd riktad till myndigheterna från den aktör som kontrollen gäller. Eftersom frågan inte är entydig har det ansetts klarare med separata bestämmelser om avgifter för dessa kontroller.

4.7.2 Speciallagstiftning om statliga myndigheters kontroller, inspektioner och granskningar som hänför sig till handelsnormerna

Vid en bedömning av behovet av speciallagstiftning om avgifter och av den lagstiftningens innehåll bör man beakta att 47 och

48 § i livsmedelslagen enligt 58 f § i marknadsordningslagen tillämpas på planering av kontroller av handelsnormerna. Enligt den nämnda 47 § ska Livsmedelssäkerhetsverket i det riksomfattande tillsynsprogrammet ta med innehållet i kontrollerna, och enligt 48 § ska Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i sina tillsynsplaner definiera innehållet i kontrollerna och ange kontrollfrekvensen. Eftersom de kontroller, inspektioner och granskningar som avses i denna proposition planeras och ofta också genomförs i samband med de kontroller, inspektioner och granskningar som anges i livsmedelslagen, verkar det motiverat att också tillämpa liknande avgiftsbestämmelser på avgifterna för dem.

Enligt 70 § i livsmedelslagen ska det tas ut en avgift för de prestationer som statliga myndigheter utför enligt den lagen, om inte något annat föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten. När avgiftens storlek bestäms iakttas lagen om grunderna för avgifter till staten.

I 70 § 2 mom. i livsmedelslagen föreskrivs det att närmare bestämmelser om de nationella arrangemang som avses i artiklarna 27 och 28 i kontrollförfordningen och om hur avgifternas storlek bestäms utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I den nämnda artikel 27 föreskrivs det om vissa åtgärder inom den offentliga kontrollen för vilka avgifter ska tas ut. Myndighetsverksamhet i anslutning till bl.a. följande funktioner är avgiftsbelagd: godkännande av foderanläggningar, köttbesiktning och produktion av mjölk, kött och fjäderfäkött.

Även om förslaget inte gäller kommunerna, kan det för jämförelsens skull sägas att kommunen enligt 71 § i livsmedelslagen ska ta ut avgift av livsmedelsföretagaren för inspektioner, provtagning och undersökning av prov i enlighet med den kommunala tillsynsplanen.

I enlighet med redogörelsen ovan kan det konstateras att huvudregeln enligt livsmedelslagen är att planmässig tillsyn är avgiftsbelagd. Med planmässig tillsyn avses den ovannämnda tillsynsplan enligt livsmedelslagen som gäller alla myndigheter.

Avgifter för Livsmedelssäkerhetsverkets kontroller, inspektioner och granskningar

När det gäller Livsmedelssäkerhetsverket omfattar den allmänna lagstiftningen om avgifter inte sådana kontroller av handelsnormerna i fråga om frukt och grönsaker, kalvkött på slakterier och anläggningar i anslutning till dem, produkter inom olivsektorn och produkter inom fjäderfäköttssektorn som inte är en följd av ansökan eller andra åtgärder från den aktör som kontrollen gäller.

Enligt redogörelsen ovan krävs det speciallagstiftning för att dessa kontroller ska vara avgiftsbelagda, till den del det handlar om sådana kontroller baserade på riskanalys som krävs i EU:s lagstiftning och genom vilka man ser till att handelsnormerna iakttas, och som inte är en följd av åtgärder från den aktör som kontrollen gäller.

Avgifter för Tullens kontroller och granskningar

Den allmänna lagstiftningen om avgifter omfattar de kontroller av handelsnormerna som Tullen ska svara för, med undantag för kontroller av russin och produkter inom humlesektorn. Som det ovan har konstaterats finns det till denna del inget behov av speciallagstiftning om avgifter för kontrollerna.

Avgifter för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens kontroller, inspektioner och granskningar

Den allmänna lagstiftningen om avgifter omfattar de kontroller av handelsnormerna som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska svara för, med undantag för kontroller av etylalkohol som framställts av jordbruksprodukter och kontroller av produkter inom vinsektorn annat än i samband med import. I enlighet med redogörelsen ovan görs dessa kontroller dock som ett led i den övriga avgiftsbelagda tillsynen, och därför finns det inget behov av separat lagstiftning.

5 Målsättning och de viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att marknadsordningslagens föråldrade hänvisningar till EU-lagstiftningen ska uppdateras. Samtidigt görs det behövliga ändringar av innehållet i lagen. De gäller i synnerhet säkerheter och återkrav och är av ringa betydelse.

Dessutom föreslås det bestämmelser om avgifter för statliga myndigheters kontroller i anslutning till handelsnormerna till den del lagen om grunderna för avgifter till staten inte är tillämplig. I praktiken blir det fråga om avgifter för vissa av Livsmedelssäkerhetsverkets kontroller. Det handlar om sådana kontroller baserade på riskanalys genom vilka man ser till att handelsnormerna iakttas, och som inte är en följd av ansökan eller andra åtgärder från den aktör som kontrollen gäller.

5.1 Alternativ

I fråga om säkerheterna är det möjligt att fortsätta som nu, dvs. hålla kvar gränsen för när en säkerhet inte ska förverkas vid 60 euro. Men eftersom det på andra ställen i EU:s lagstiftning om marknadsordningen föreskrivs att gränsen går vid 100 euro, har det ansetts vara motiverat att förenhetliga den nationella lagstiftningen så att den motsvarar den direkt tillämpliga EU-lagstiftningen.

När det gäller räntan vid återkrav har medlemsstaterna en möjlighet att bestämma att betalningen ska börja högst 60 dagar efter beslutet om återkrav. Tiden kan också vara kortare. Eftersom 60-dagarsgränsen dock redan nu tillämpas inom stöden till jordbrukare vore det med tanke på enhetligheten motiverat att tillämpa den också i fråga om marknadsordningen.

I fråga om avgifterna för kontroller är det möjligt att fortsätta som nu, dvs. tillämpa avgifter i enlighet med vad den allmänna lagstiftningen förutsätter. När det gäller behovet av speciallagstiftning har det beaktats att utgångspunkten för livsmedelslagen är att planmässiga kontroller är avgiftsbelagda. Kontrollerna av handelsnormerna planeras och genomförs ofta också i samband med de kontroller som anges i livsmedelslagen. Där-

för har det ansetts motiverat med speciallagstiftning som anger att statliga myndigheters kontroller av handelsnormerna är avgiftsbelagda, om de ingår i en tillsynsplan.

6 Propositionens konsekvenser

6.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

6.1.1 Säkerheter

Om gränsen för när en säkerhet inte ska förverkas blir höjd från 60 till 100 euro har det i princip konsekvenser för den offentliga ekonomin. Bestämmelsens tillämpningsområde är dock mycket begränsat. Den föreslagna ändringen gäller särskilt aktörer som tillhandahåller produkter för privat lagring eller interventionslagring. Förverkade säkerheter upptas bland de nationella tillgångarna.

I praktiken är det sällan man har varit tvungen att förverka säkerheter. En orsak till det är att lagringssystemen under de senaste åren har använts mycket lite på grund av marknadsläget och att det således inte heller har funnits något behov av säkerheter. I regel förverkas det några säkerheter varje år, och då har gränsen på 60 euro tillämpats. Vissa år har inga säkerheter alls förverkats. År 2011 förverkades några säkerheter i anslutning till privat lagring av svinkött. I dessa fall har den säkerhet som inte förverkades i genomsnitt uppgått till 25 euro.

En höjning av gränsen till 100 euro har i praktiken således knappast någon inverkan på beloppet av de säkerheter som förverkas, och konsekvenserna för den offentliga ekonomin blir mycket små.

6.1.2 Återkrav

Ändringen av sättet för beräkning av räntan vid återkrav har inte heller någon större betydelse för den offentliga ekonomin eftersom de räntor som tas ut redovisas till EU. Räntans betydelse minskar också av det faktum att de som ansöker om stöd som hänför sig till marknadsordningen i regel är företag och kommuner, som vanligen gör sina betalning-

ar i tid. Dessutom är den primära åtgärden ofta att förverka säkerheten.

Under de senaste åren är det bara skolmjölkstöd som har återkrävts i anslutning till genomförandet av marknadsordningen eftersom stöd för privat lagring inte har beviljats och eftersom det inte har funnits något behov av att återkräva stöd till producentorganisationer eller stöd för biodling. Den specialbestämmelse som gäller exportbidrag ska fortfarande tillämpas.

År 2012 fattades 16 beslut om återkrav av skolmjölkstöd och år 2013 fattades 34 beslut. År 2012 togs det ut en sammanlagd ränta på bara ca 3 euro och år 2013 togs det inte ut någon ränta alls. Detta beror på den nya EU-lagstiftning som redan nu tillämpas i fråga om skolmjölkstöd och enligt vilken ränta börjar tas ut först när det har gått 60 dagar från beslutet om återkrav.

Den ändring som gäller räntan vid återkrav leder till att räntenivån stiger från nuvarande sex procent till det som anges i 4 § 1 mom. i räntelagen, dvs. den dröjsmålsränta enligt räntelagens 12 § som gäller vid tidpunkten i fråga utökad med sju procentenheter. Men när man beaktar att beloppet av den ränta som har tagits ut enligt redogörelsen ovan har varit marginell och att den räntefria betalningstiden föreslås bli förlängd till 60 dagar, har den ändrade räntenivån i praktiken knappt några ekonomiska konsekvenser över huvud taget.

6.1.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna

Förslaget om avgifter för kontroller av handelsnormerna gäller, på de grunder som det redogörs för ovan, i praktiken Livsmedelssäkerhetsverkets kontroller. Det handlar om sådana kontroller baserade på riskanalys som görs annat än i samband med import eller export och som inte är en följd av ansökan eller andra åtgärder från den aktör som kontrollen gäller. På dem tillämpas inte lagen om grunderna för avgifter till staten som allmän lag.

Enligt förslaget kan bara kontroller som ingår i en tillsynsplan enligt livsmedelslagen vara avgiftsbelagda. Skyldigheten att införa kontroller av handelsnormerna i en tillsyns-

plan togs med i marknadsordningslagen genom den ändring som trädde i kraft vid ingången av 2014. År 2015 kommer fokus för verksamheten vid Livsmedelssäkerhetsverket när det gäller tillsynen över handelsnormerna att ligga på styrning av tillsynen. I början innebär styrningen av tillsynen huvudsakligen att det utarbetas anvisningar för livsmedelsföretagarna och tillsynsmyndigheterna. År 2015 är det meningen att inleda tillsyn enligt tillsynsplanen när det gäller vattenhalten i fjäderfäkött.

Det är meningen att sammanlagt 10–20 sådana kontroller av vattenhalten i fjäderfäkött som omfattas av den föreslagna bestämmelsen ska ingå i tillsynsplanen för 2015. Beloppet av avgifterna för dessa kontroller har beräknats uppgå till mindre än 10 000 euro per år. Bedömningen baserar sig på de avgifter som Tulllaboratoriet har tagit ut för analyser i anslutning till liknande kontroller. Tidigare har Livsmedelssäkerhetsverket låtit göra dessa undersökningar vid Tulllaboratoriet, som har tagit ut avgift för dem av Livsmedelssäkerhetsverket med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten. Enligt avdelning III punkt 1 i bilagan till finansministeriets förordning om Tullens avgiftsbelagda prestationer är avgiften 500 euro för Tulllaboratoriets undersökning av 1–3 prover på vattenhalten i fjäderfäkött.

Dessutom är det meningen att de kontroller av handelsnormerna som Livsmedelssäkerhetsverket svarar för och som görs annat än i samband med import eller export ska vara avgiftsbelagda om de ingår i en tillsynsplan och gäller frukt och grönsaker, produkter inom olivsektorn samt kalvkött på slakterier och anläggningar i anslutning till dem. Men det är åtminstone inte meningen att ta med dessa kontroller i tillsynsplanen för 2015. Om de tas med senare, ska de enligt den föreslagna bestämmelsen vara avgiftsbelagda.

Behovet av kontroller när det gäller olivolja har begränsat sig till andra EU-länders begäran om kontroller, och därför är det inte sannolikt att dessa kontroller i fortsättningen heller tas med i tillsynsplanerna. Avgifterna kan således i fortsättningen inriktas på aktörer inom fjäderfäköttsektorn och dessutom på aktörer som saluför produkter inom sektorn för frukt och grönsaker samt på slakteri-

er som hanterar kalvkött och på anläggningar i anslutning till dem.

Storleken på avgifterna för de kontroller inom sektorn för frukt och grönsaker som i framtiden eventuellt tas med i en tillsynsplan kan uppskattas utifrån de nuvarande kontrollerna. År 2013 gjordes det sammanlagt 127 sådana kontroller inom sektorn för frukt och grönsaker som för närvarande ännu inte ingår i tillsynsplanen. Detta kan med stöd av uppgifter från tidigare år ses som en normal kontrollmängd. De kontroller enligt tillsynsplanen som görs inom sektorn för frukt och grönsaker uppskattas således också i fortsättningen vara av samma storleksklass. Vid en uppskattning av beloppet av avgiften för kontrollerna kan man för jämförelsens skull använda de förnyade inspektionerna av frukt och grönsaker, som är avgiftsbelagda i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgiften för dem är 116 euro enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer. Utifrån det kan det uppskattas att den totala summa som tas ut för kontroller inom sektorn för frukt och grönsaker i fortsättningen kommer att ligga kring 15 000 euro per år.

Produktionen av och marknaden för kalvkött anses vara så små i Finland att det inte anses motiverat med separata avgifter för kontrollen. Det har producerats ca 5 000 kilo slaktkroppar på under 80 kilo i Finland per år. Handelsnormerna för kalvkött påminner mycket om systemet för märkning av nötkött, och aktörerna är desamma. Således kan tillsynen över saluföring av kalvkött och kostnaderna för den täckas med de medel som tas ut för tillsynen över systemet för märkning av nötkött.

6.2 Konsekvenser för företagsverksamheten

6.2.1 Säkerheter

En höjning av gränsen för när en säkerhet inte ska förverkas gynnar de aktörer som ställer säkerheter. Ändringen berör aktörer som tillhandahåller produkter för interventionslagring och dem som ansöker om stöd för

privat lagring. I praktiken är det sällan man har varit tvungen att förverka säkerheter. Således har ändringen mycket liten betydelse för enskilda aktörer.

6.2.2 Återkrav

Ändringen av sättet att beräkna räntan vid återkrav är till fördel för dem som ansöker om stöd eftersom ränta tas ut först när det har gått 60 dagar från beslutet om återkrav. Således kommer ränta att tas ut bara om det återkrävda beloppet inte har betalats inom den tiden. I anslutning till marknadsordningen är sådana fall mycket sällsynta eftersom stöden så gott som uteslutande söks av rätt stora företag och när det gäller skolmjölkstödet dessutom av kommuner. Därför, och av de orsaker som anges ovan i avsnittet om konsekvenserna för den offentliga ekonomin, bedöms också konsekvenserna av förändringar i räntenivån bli mycket små för dem som ansöker om stöd.

6.2.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna

Bestämmelsen om avgifter för kontroller kan enligt förslaget tillämpas på sådana kontroller som Livsmedelssäkerhetsverket gör för att se till att handelsnormerna iakttas och som ingår i verkets tillsynsplan och inte omfattas av lagen om avgifter till staten.

Avgifterna kan gälla kontroller av produkter inom fjäderfäköttsektorn. Det är meningen att kontrollerna enligt Livsmedelssäkerhetsverkets tillsynsplan 2015 ska inriktas på att mäta vattenhalten i fjäderfäkött. Dessa kontroller ska göras i synnerhet på större slakterier för fjäderfäkött, som det finns fem av i Finland. Slakterierna inom den sektorn ska betala en avgift som motsvarar summan av avgifterna för kontrollerna. Ovan i samband med konsekvenserna för den offentliga ekonomin har denna summa beräknats vara mindre än 10 000 euro per år.

Avgifterna för kontroller kunde i fortsättningen också gälla aktörer inom sektorn för frukt och grönsaker. Kontroller inom sektorn för frukt och grönsaker ska enligt EU:s lagstiftning göras inom alla faser av saluföringen. Detta innebär inspektioner i detaljhand-

lar, partihandlar, grönsakspackerier och försäljningsställen utomhus, t.ex. på torg och utanför affärer.

Av de 127 kontroller som 2013 gjordes inom sektorn för frukt och grönsaker och som nämns ovan i anslutning till konsekvenserna för den offentliga ekonomin var 37 inspektioner i detaljhandlar, 18 i partihandlar, 6 i packerier och 66 på försäljningsställen utomhus. Vid en bedömning av vilka konsekvenser avgifter för kontroller har för aktörerna kan det konstateras att den avgift för förnyade inspektioner som är liknande till innehållet och som tas ut med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten för närvarande uppgår till 116 euro.

Det totala antalet aktörer inom sektorn för frukt och grönsaker är givetvis avsevärt mycket större i Finland än de som har blivit kontrollerade. I Finland finns det uppskattningsvis ca 3 500 detaljhandelsställen sammanlagt där det säljs frukt eller grönsaker. Enligt Statistikcentralen finns det 217 partihandlar som säljer frukt eller grönsaker. Frukt- och grönsakspackerierna är enligt uppgifter från Trädgårdsförbundet ca 60 till antalet. Dessutom finns det uppskattningsvis totalt åtminstone 1 250 försäljningsställen utomhus i anslutning till affärer, direktförsäljningsställen i anslutning till gårdar, tillståndspliktiga försäljningsställen vid vägkanterna och torgplatser. Således gäller kontrollerarna och den vägen även avgifterna varje år bara en liten del av aktörerna inom sektorn för frukt och grönsaker.

6.3 Konsekvenser för myndigheterna

6.3.1 Säkerheter

Genom den föreslagna ändringen av gränsen i euro för att förverka säkerheter blir bestämmelsen i fråga, som innefattar nationell prövningsrätt, enhetlig med den direkt tillämpliga EU-lagstiftningen, och därmed blir också det nationella genomförandet enklare. I princip leder ändringen till mindre administrativt arbete eftersom inga säkerheter behöver förverkas i fråga om summor på 60–100 euro. Som det har påpekats ovan är dessa fall dock mycket få.

6.3.2 Återkrav

En förändring av den ränta som tillämpas vid återkrav bedöms inte ha några praktiska konsekvenser för myndigheternas verksamhet eftersom besluten om återkrav i enlighet med redogörelsen ovan har varit mycket få.

6.3.3 Avgifter för kontroller av handelsnormerna

Avgiftsbestämmelsen påverkar inte myndigheternas uppgifter. Bestämmelser om dem finns redan i marknadsordningslagen. Det är meningen att kontrollerna ska göras inom ramen för de nuvarande resurserna. Bestämmelsen har således inga konsekvenser för personalen. Avgifterna ska tas ut med hjälp av samma arrangemang som för närvarande tillämpas vid andra kontroller inom livsmedelssektorn. I början kan Livsmedelssäkerhetsverket orsakas extra arbete när avgifterna ska slås fast och tas ut. Konsekvenserna ska dock inte ses som betydande.

7 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Före remissförfarandet har propositionen behandlats på möten tillsammans med företrädare för Landsbygdsverket, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

I samband med remissförfarandet gavs följande aktörer möjlighet att lämna ett yttrande om propositionen: justitieministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbygdsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Tullen, Livsmedelsindustriförbundet rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Maidonjalostajien ja meijeritukkuukauppiain liitto ry, Puutarhaliitto - Trädgårdsförbundet ry, Finlands Dagligvaruhandel rf, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands Fjäderfäförbund ry och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

Justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Tullen, Livsmedelssäkerhetsverket, Maidonjalostajien ja meijeritukkuukauppiain liitto ry, Puutarhaliitto - Trädgårdsförbundet ry, Finlands Dagligvaruhandel rf, Suomen Siipikarjaliitto - Finlands Fjäderfäförbund ry och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

ritukkukauppiaiden liitto ry och Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry har meddelat att de inte har något att säga om propositionen. Landsbygdsverket har i sitt yttrande varit för propositionen och ansett att de föreslagna ändringarna är ändamålsenliga. Verket har dessutom uppmärksammat att ändringen av den tid för vilken ränta ska beräknas vid återkrav leder till att den ränta som tas ut i själva verket är dröjsmålsränta. Därför vore det motiverat att i detta fall tillämpa räntelagens bestämmelser om dröjsmålsränta. Propositionen har ändrats i enlighet med detta.

Lagförslaget har granskats vid justitieministeriet, och de ändringsbehov som framfördes vid laggranskningen har beaktats.

8 Samband med andra propositioner

Avsikten är att 58 f § i marknadsordningslagen ska ändras hösten 2014 genom en lagändring som föreslås i en proposition med förslag till lagar om ändring av hälsoskyddslagens och livsmedelslagens avgiftsbestämmelser och av 58 f § i marknadsordningslagen. I denna proposition föreslås det att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. Dessa två ändringar har ingen innehållsmässig koppling och kan genomföras oberoende av varandra. Om den andra ändringen i 58 f § stadfästs före den nu föreslagna ändringen, måste det beaktas i ingressen till detta lagförslag och i rubriken för 58 f §.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. Definitioner. Definitionerna i paragrafen bör ändras till den del den EU-lagstiftning som nämns i dem har ändrats.

I definitionen i 6 punkten av exportbidrag föreslås hänvisningen till en förordning som gäller bearbetade jordbruksprodukter bli ändrad för att motsvara den reviderade EU-lagstiftningen.

Till definitionen i 20 punkten av EU:s lagstiftning om sockerproduktion föreslås det bli fogat en hänvisning till förordning (EU) nr 1370/2013, där det i fortsättningen föreskrivs om en produktionsavgift för sockersektorn, produktionsbidrag för sockersektorn, minimipris för sockerbetor, justering av de nationella sockerkvoterna, en överskottsavgift inom sockersektorn och en tillfällig marknadsstyrningsmekanism inom sockersektorn. Bestämmelser om detta fanns tidigare i marknadsordningsförordningen. I övrigt motsvarar 20 punkten nuläget.

Definitionen i 21 punkten av säkerhetsförordningen ändras till en definition av den delegerade förordningen om utbetalande organ, eftersom kraven och förfarandena i anslutning till säkerheter i fortsättningen anges just i den sistnämnda förordningen.

Definitionen i 23 punkten av förordningen om utbetalande organ föreslås bli ändrad för att motsvara EU:s reviderade lagstiftning.

30 §. Krav på privat lagring. Paragrafens 1 mom., där det föreskrivs om godkännande som krävs i fråga om tillverkare av smör som är föremål för stöd för privat lagring, föreslås bli upphävt. Detta krav har slopats i EU-lagstiftningen.

47 §. Säkerhetens form, godkännande av borgensman och ställande av säkerhet. I 1 mom. föreslås det en sådan ändring att hänvisningen i fråga om godtagbara former av säkerheter till den upphävda säkerhetsförordningen ersätts med en hänvisning till förordningen om utbetalande organ, där det numera föreskrivs om detta.

Paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrat på så sätt att hänvisningen till den upphävda säkerhetsförordningen när det gäller övriga för-

faranden som är tillämpliga vid ställande av säkerhet ersätts med en hänvisning till den delegerade förordningen om utbetalande organ, där det numera föreskrivs om detta.

48 §. Belastning, frisläppande och förverkande av säkerhet. I 2 mom. föreslås det en sådan ändring att gränsen för när en säkerhet inte ska förverkas blir höjd från 60 till 100 euro. På så sätt blir gränsen densamma som den som tillämpas inom de övriga EU-bestämmelser som hänför sig till marknadsordningen. I den allmänna motiveringen finns det en närmare redogörelse för orsakerna till förslaget.

52 §. Kontroll och inspektion av tillverkare av produkter för lagring. Det föreslås att bestämmelsen i 1 mom. om kontroller i fråga om tillverkare av produkter som är föremål för stöd för privat lagring stryks. Bestämmelsen behövs inte längre eftersom kravet på godkännande av dessa tillverkare har slopats i EU-lagstiftningen.

58 f §. Styrning, rapportering och avgifter samt användning av uppgifter i anslutning till kontroller av handelsnormerna. Det föreslagna nya 2 mom. innehåller en bestämmelse om avgifter för statliga myndigheters prestationer som hänför sig till handelsnormerna. Det behövs en bestämmelse om avgifterna i anslutning till kontrollerna eftersom dessa myndighetsprestationer inte till alla delar har kunnat anses höra till tillämpningsområdet för lagen om grunderna för avgifter till staten.

Enligt 58 f § i marknadsordningslagen tillämpas bl.a. 48 § i livsmedelslagen på planering av kontroller av handelsnormerna. Enligt den nämnda 48 § ska Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i sina egna tillsynsplaner definiera innehållet i kontrollerna och ange kontrollfrekvensen. Således ska kontroller av handelsnormerna ingå i dessa myndigheters tillsynsplaner. Eftersom de kontroller som avses i denna proposition planeras och ofta också genomförs i samband med de kontroller som anges i livsmedelslagen är det motiverat att också tillämpa liknande avgiftsbestämmelser på avgifterna för

dem. Utgångspunkten för livsmedelslagens avgiftsbestämmelser är att kontroller enligt tillsynsplanerna ska vara avgiftsbelagda på det sätt som det redogörs för närmare i den allmänna motiveringen. Nivån på avgifterna bestäms enligt lagen om grunderna för avgifter till staten.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar livsmedelslagens principer när det gäller planmässig tillsyn och avgiftsnivå. En närmare redogörelse för detta finns i den allmänna motiveringen. Av informativa skäl anges det vidare i momentet att lagen om grunderna för avgifter till staten i övrigt tillämpas i fråga om avgifter för myndighetsprestationer som hänför sig till handelsnormerna.

60 §. Kontroller och inspektioner som det attesterande organet utför. I 1 mom. föreslås det en sådan ändring att hänvisningen i fråga om det attesterande organet ändras till att gälla den horisontella förordningen, där det numera föreskrivs om den frågan. På grund av ändringar i EU-lagstiftningen ändras det intyg som nämns i momentet till utlåtande.

76 §. Räkna på stöd som återkrävs och på påföljdsavgift. Det föreslås att bestämmelsen i 1 mom. om sättet för beräkning av ränta på stöd som återkrävs ska ändras för att motsvara EU:s lagstiftning. Enligt artikel 27 i förordningen om utbetalande organ ska räntan beräknas för den period som förflyter mellan utgången av den betalningsfrist som anges för stödmottagaren i betalningskravet, och som får uppgå till högst 60 dagar, och dagen för återbetalningen eller avdraget. En betalningsfrist på 60 dagar har redan nu tillämpats, men det vore skäl att utfärda bindande bestämmelser om den. Den föreslagna fristen på 60 dagar motsvarar bestämmelsen i 32 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd. Med tanke på enhetligheten vore det motiverat att tillämpa samma beräkningssätt också på stöd som hänför sig till marknadsordningen. En närmare redogörelse för detta finns i den allmänna motiveringen.

I 4 mom. föreslås det en sådan ändring att nivån på räntan vid återkrav i fortsättningen ska bestämmas enligt den förseningsränta som anges i 4 § 1 mom. i räntelagen. Detta beror på den ändring i sättet att beräkna räntan som föreslås i 1 mom. Ändringen innebär

att räntan börjar räknas först efter en betalningstid på 60 dagar, vilket leder till att endast dröjsmålsränta kan tillämpas. Den föreslagna bestämmelsen har, precis som den gällande, en informativ hänvisning till att EU-lagstiftningen ska tillämpas i första hand. I den ursprungliga detaljmotiveringen till den aktuella paragrafen finns det en redogörelse för EU:s bestämmelser om räntenivån (RP 131/2012 rd).

91 a §. Attesterande organ. Det föreslås en ny 91 a § om att bestämmelserna om attesterande organ i lagen om verkställighet av jordbruksstöd ska tillämpas på utseende av det attesterande organet samt på organets uppgifter och befogenheter. Frågan har samband med det i EU-lagstiftningen om genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitikens avsedda utbetalande organets verksamhet som förvaltare av EU-medel. I Finland är Landsbygdsverket utbetalande organ. Enligt artikel 9 i den horisontella förordningen ska det attesterande organet vara ett revisionsorgan som utses av medlemsstaten och som ska lämna ett utlåtande om det utbetalande organets årsräkenskaper, kontrollsystemen och utgifter. Det är fråga om ett vedertaget förfarande.

Det attesterande organets utlåtande ska utöver genomförande av stöd till jordbrukare och program för utveckling av landsbygden också omfatta åtgärder i anslutning till genomförandet av marknadsordningen. För närvarande finns det dock inga separata bestämmelser om detta i fråga om marknadsordningen. Med tanke på att det finns en bestämmelse om frågan i lagen om verkställighet av jordbruksstöd och i 13 § i lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden (27/2014) vore det motiverat med en liknande bestämmelse också i fråga om genomförandet av marknadsordningen. Det handlar om en bestämmelse som gör rättsläget klarare och som inte påverkar de förfaranden som redan tillämpas.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Lagförslaget innehåller inga bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Återkrav och säkerheter

Det föreslås ändringar i bestämmelserna om återkrav och säkerheter. Frågan har betydelse med tanke på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. De bestämmelser som föreslås bli ändrade har utfärdats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 34/2012 rd). Det handlar om små ändringar av teknisk natur som gäller den tid enligt vilken ränta bestäms, räntenivån och gränsen i euro för när en säkerhet inte ska förverkas. Ändringarna är till fördel för aktörerna eftersom den räntefria återbetalningstiden förlängs och Landsbygdsverket kan låta bli att förverka ett större säkerhetsbelopp än för närvarande, även om skyldigheterna i anslutning till säkerheterna inte har fullgjorts. Därför anses ändringarna inte vara problematiska med tanke på grundlagen.

4.2 Avgifter

Det föreslås bestämmelser om avgifter för kontroller som statliga myndigheter gör för att se till att handelsnormerna för jordbruksprodukter iakttas. Frågan har betydelse med tanke på grundlagens 81 §, där det föreskrivs om statliga skatter och avgifter. Enligt paragrafen utfärdas bestämmelser om avgifter samt de allmänna grunderna för storleken av avgifter för de statliga myndigheternas tjänsteåtgärder, tjänster och övriga verksamhet genom lag.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis är det typiska för avgifter att de är ersättningar eller vederlag för tjänster från det allmänna sida. Övriga betalningar till staten är däremot skatter. Om det saknas ett motprestationsförhållande ska prestationen räknas som en skatt (GrUU 66/2002 rd, GrUU 67/2002 rd, GrUU 3/2003 rd och GrUU 12/2005rd).

Utlåtandepraxis visar att förekomsten av ett motprestationsförhållande när det gäller avgifter bör bedömas t.ex. med hänsyn till om prestationerna går att specificera. Den föreslagna avgiften går att specificera till enskilda kontroller eftersom bara kontroller som anges i en myndighets tillsynsplan ska vara avgiftsbelagda. Avgiften ser således ut att fylla kravet att den ska gå att specificera.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis bör förekomsten av ett motprestationsförhållande när det gäller avgifter också bedömas med hänsyn till prestationernas kostnads samband. Det är i regel fråga om en skatt om avsikten är att avgiften generellt ska täcka kostnaderna för lagstadgade myndighetsuppgifter. Det typiska för avgifter däremot är att de är ersättningar eller vederlag för specificerade tjänster från det allmänna sida eller för andra liknande prestationer (GrUU 48/2010 rd, GrUU 47/2005 rd, GrUU 36/2005 rd och GrUU 52/2010 rd). Med den föreslagna avgiften är det inte meningen att täcka kostnader generellt, utan kostnaderna för enskilda kontroller. Enligt förslaget ska avgift för kontrollen tas ut bara av de aktörer som kontrolleras och alltså inte av alla aktörer som omfattas av handelsnormerna. Storleken på den föreslagna avgiften ska motsvara kostnaderna för kontrollen. Avgiften bestäms i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten. Således ser avgiften också ut att uppfylla kravet på ett kostnadssamband.

Enligt utlåtandepraxis tyder det på en skatt om skyldigheten att betala direkt med stöd av lag rör rättssubjekt som uppfyller vissa rekvisit och om det inte går att tacka nej till prestationerna (GrUU 48/2010 rd, GrUU 12/2005 rd, GrUU 46/2004 rd, GrUU 52/2010 rd och GrUU 61/2002 rd).

I det aktuella fallet beror valet av de objekt som ska kontrolleras på riskbedömning, och bara kontroller som i förväg har valts ut för en tillsynsplan kan vara avgiftsbelagda. På samma sätt väljs också de objekt ut som ska kontrolleras med stöd av livsmedelslagen. Livsmedelslagen har en mycket vid definition av livsmedelsföretagare. De kontroller som avses i lagen kan inriktas bara på en del av dessa aktörer och avgifterna för kontrollerna bara på de kontrollerade objekten. Enligt 71 § i livsmedelslagen kan avgift t.ex. tas

ut bara för inspektioner i enlighet med den kommunala tillsynsplanen.

Även de kontroller enligt propositionen som ska göras för att se till att handelsnormerna iakttas grundar sig på den tillsynsplan av tillsynsmyndigheten som avses i livsmedelslagen. Den föreslagna avgiften för kontrollen ska i analogi med livsmedelslagen bara kunna tas ut för kontroller i enlighet med tillsynsplanen. Den föreslagna avgiften ska således inte gälla alla livsmedelsföretagare eller ens alla livsmedelsföretagare som omfattas av handelsnormerna utan bara den lilla del av dem som väljs ut för kontroller. Således gäller avgiften inte direkt med stöd av lag rättssubjekt som uppfyller vissa rekvisit.

I fråga om möjligheten att tacka nej bör det observeras att en myndighetsprestation enligt 4 § i lagen om grunderna för avgifter till staten ska vara avgiftsbelagd också när det är fråga om övrig verksamhet där prestationen utförs till följd av en åtgärd av mottagaren.

De aktuella avgifterna föreslås gälla kontroller i anslutning till professionell handel med produkter som omfattas av särskilda krav. Om någon börjar saluföra sådana produkter, kan det räknas som verksamhet där prestationen utförs till följd av en åtgärd av mottagaren. I vilket fall som helst har det ansetts att det inte kan vara en skatt enbart med stöd av detta kriterium, när man beaktar de övriga omständigheter som det redogörs för ovan och som tyder på avgift, samt motsvarande avgiftsbestämmelser i livsmedelslagen.

Med stöd av en helhetsbedömning har det därför ansetts att det för de föreslagna avgifternas del i konstitutionellt hänseende är fråga om just avgifter.

Med hänvisning till redogörelsen ovan anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012) 30 § 1 mom.,
ändras 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 47 § 1 och 3 mom., 48 § 2 mom., 52 § 1 mom., rubri-
ken för 58 f §, 60 § 1 mom. och 76 § 1 och 4 mom.,

av dem 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 52 § 1 mom., rubriken för 58 f § och 60 § 1 mom. så-
dana de lyder i lag 1194/2013, samt

fogas till 58 f §, sådan den lyder i lag 1194/2013, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 91 a §
som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *exportbidrag* bidrag för export av pro-
dukter till länder utanför EU enligt del III
kapitel VI i marknadsordningsförordningen
och kapitel III i Europaparlamentets och rådets
förordning (EU) nr 510/2014 om syste-
met för handeln med vissa varor som fram-
ställs genom bearbetning av jordbrukspro-
dukter och om upphävande av rådets förord-
ningar (EG) nr 1216/2009 och (EG) nr
614/2009,

20) *EU:s lagstiftning om sockerproduktion*
bestämmelserna i del II avdelning II kapitel
II avsnitt 1 i marknadsordningsförordningen,
bestämmelserna i rådets förordning (EU) nr
1370/2013 om fastställande av vissa stöd och
bidrag inom ramen för den samlade mark-
nadsordningen för jordbruksprodukter, be-
stämmelserna i kommissionens förordning
(EG) nr 952/2006 om tillämpningsföreskrif-
ter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i
fråga om förvaltningen av den inre markna-
den för socker och kvotsystemet samt be-
stämmelserna i kommissionens förordning

(EG) nr 967/2006 om tillämpningsföreskrif-
ter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i
fråga om sockerproduktion utöver kvoterna,

21) *den delegerade förordningen om utbe-
talande organ* kommissionens delegerade
förordning (EU) nr 907/2014 om komplette-
ring av Europaparlamentets och rådets för-
ordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utbeta-
lande organ och andra organ, ekonomisk för-
valtning, avslutande av räkenskaper, säkerhe-
ter och användning av euron,

23) *förordningen om utbetalande organ*
kommissionens genomförandeförordning
(EU) nr 908/2014 om tillämpningsföreskrif-
ter för Europaparlamentets och rådets för-
ordning (EU) nr 1306/2013 med beaktande
av utbetalande organ och andra organ, eko-
nomisk förvaltning, räkenskapsavslutning,
regler om kontroller, värdepapper och öp-
penhet,

47 §

*Säkerhetens form, godkännande av borgens-
man och ställande av säkerhet*

Om det med stöd av EU:s marknadsord-
ningslagstiftning krävs att säkerhet ställs för

en ansökan, ett erbjudande eller ett anbud, kan kontant inbetalning eller borgensåtagande enligt artikel 51.1 i förordningen om utbetalande organ användas som säkerhet. Borgensmannen ska vara en för ändamålet godkänd borgensman.

En sökande som använder kontant inbetalning som säkerhet ska deponera den på ett konto som Landsbygdsverket har anvisat. Om sökanden använder borgensåtagande som säkerhet, ska en godkänd borgensman ge in en borgensförbindelse till Landsbygdsverket. Bestämmelser om övriga förfaranden som är tillämpliga vid ställande av säkerhet finns i den delegerade förordningen om utbetalande organ.

48 §

Belastning, frisläppande och förverkande av säkerhet

Landsbygdsverket beslutar om frisläppande eller förverkande av en belastad säkerhet i enlighet med förutsättningarna i EU:s marknadsordningslagstiftning. Säkerheten förverkas dock inte, om beloppet av säkerhet som ska förverkas understiger 100 euro eller om säkerheten inte enligt EU:s marknadsordningslagstiftning ska förverkas.

52 §

Kontroll och inspektion av tillverkare av produkter för lagring

Livsmedelssäkerhetsverket kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning förutsättningarna för godkännande av aktörer som ansöker om godkännande som tillverkare av produkter för lagring eller är godkända tillverkare av produkter för lagring, samt produktionens överensstämmelse med kraven. Tullen kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning att den bokföring över produktionen

som godkända tillverkare av produkter för lagring har är förenlig med kraven.

58 f §

Styrning, rapportering och avgifter samt användning av uppgifter i anslutning till kontroller av handelsnormerna

Statliga myndigheters kontroller av handelsnormerna är avgiftsbelagda, om kontrollerna ingår i en tillsynsplan som avses i 48 § i livsmedelslagen. I fråga om storleken på avgifterna för kontroller och i fråga om avgifter för statliga myndigheters övriga prestationer som hänför sig till handelsnormerna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

60 §

Kontroller och inspektioner som det attesterande organet utför

Det attesterande organ som avses i 39 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) får, för genomförande av undersökningar som är nödvändiga för lämnande av utlåtanden enligt artikel 9 i den horisontella förordningen och för utförande av andra kontroller som det attesterande organet ska utföra enligt vad som särskilt föreskrivs i EU:s lagstiftning, göra inspektioner hos de myndigheter eller sammanslutningar som utför uppdrag som det föreskrivs att det utbetalande organet ska utföra, och göra inspektioner hos stöddagare, interventionslagerhållare och godkända företag inom sockersektorn.

76 §

Ränta på stöd som återkrävs och på påföljdsavgift

På stöd som återkrävs ska det betalas ränta som beräknas enligt den tid som börjar 60

dagar efter beslutet om återkrav och slutar när återbetalningen sker, om inte det i EU:s marknadsordningslagstiftning föreskrivs något annat om sättet att beräkna ränta eller om att avstå från att ta ut ränta.

På det belopp som återkrävs ska det betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982), om inte det föreskrivs något annat i EU:s marknadsordningslagstiftning.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

91 a §

Attesterande organ

Vid förfarandet för att utse det attesterande organet samt på organets uppgifter och befogenheter tillämpas bestämmelserna om attesterande organ i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 4 september 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Trafik- och kommunminister *Paula Risikko*

Lag

om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012) 30 § 1 mom.,
ändras 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 47 § 1 och 3 mom., 48 § 2 mom., 52 § 1 mom., rubriken för 58 f §, 60 § 1 mom. och 76 § 1 och 4 mom.,
 av dem 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 52 § 1 mom., rubriken för 58 f § och 60 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1194/2013, samt
fogas till 58 f §, sådan den lyder i lag 1194/2013, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 91 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *exportbidrag* bidrag för export av produkter till länder utanför EU enligt del III kapitel III *avsnitt II* i marknadsordningsförordningen och kapitel III i rådets förordning (EG) nr 1216/2009 om systemet för handeln med vissa varor som framställs genom bearbetning av jordbruksprodukter,

20) *EU:s lagstiftning om sockerproduktion* bestämmelserna i del II avdelning II kapitel II avsnitt 1 i marknadsordningsförordningen, bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 952/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i fråga om förvaltningen av den inre marknaden för socker och kvotsystemet samt bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 967/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i fråga om sockerproduktion utöver kvoterna,

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *exportbidrag* bidrag för export av produkter till länder utanför EU enligt del III kapitel VI i marknadsordningsförordningen och kapitel III i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 510/2014 om systemet för handeln med vissa varor som framställs genom bearbetning av jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 1216/2009 och (EG) nr 614/2009,*

20) *EU:s lagstiftning om sockerproduktion* bestämmelserna i del II avdelning II kapitel II avsnitt 1 i marknadsordningsförordningen, bestämmelserna i *rådets förordning (EU) nr 1370/2013 om fastställande av vissa stöd och bidrag inom ramen för den samlade marknadsordningen för jordbruksprodukter,* bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 952/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i fråga om förvaltningen av den inre marknaden för socker och kvotsystemet samt bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 967/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 318/2006 i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

21) *säkerhetsförordningen* kommissionens förordning (EEG) nr 2220/85 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med säkerheter för jordbruksprodukter,

fråga om sockerproduktion utöver kvoterna,

21) *den delegerade förordningen om utbetalande organ* kommissionens delegerade förordning (EU) nr 907/2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron,

23) *förordningen om utbetalande organ* kommissionens förordning (EG) nr 885/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1290/2005 när det gäller godkännande av utbetalningsställen och andra organ och avslutande av räkenskaperna för EGFJ och EJFLU,

23) *förordningen om utbetalande organ* kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 908/2014 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 med beaktande av utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, regler om kontroller, värdepapper och öppenhet,

30 §

30 §

*Krav på privat lagring**Krav på privat lagring*

Bestämmelser om godkännande som krävs i fråga om tillverkare av smör som är föremål för stöd för privat lagring finns i förordningen om privat lagring. På godkännandet tillämpas det som i denna lag bestäms om godkända tillverkare av produkter för lagring.

(1 mom. upphävs)

47 §

47 §

*Säkerhetens form, godkännande av borgensman och ställande av säkerhet**Säkerhetens form, godkännande av borgensman och ställande av säkerhet*

Om det med stöd av EU:s marknadsordningslagstiftning krävs att säkerhet ställs för en ansökan, ett erbjudande eller ett anbud, kan kontant inbetalning eller borgensåtagande enligt artikel 8.1 i säkerhetsförordningen användas som säkerhet. Borgensmannen ska vara en för ändamålet godkänd borgensman.

Om det med stöd av EU:s marknadsordningslagstiftning krävs att säkerhet ställs för en ansökan, ett erbjudande eller ett anbud, kan kontant inbetalning eller borgensåtagande enligt artikel 51.1 i *förordningen om utbetalande organ* användas som säkerhet. Borgensmannen ska vara en för ändamålet godkänd borgensman.

En sökande som använder kontant inbetalning som säkerhet ska deponera den på ett konto som Landsbygdsverket har anvisat. Om sökanden använder borgensåtagande som säkerhet, ska en godkänd borgensman ge in en

En sökande som använder kontant inbetalning som säkerhet ska deponera den på ett konto som Landsbygdsverket har anvisat. Om sökanden använder borgensåtagande som säkerhet, ska en godkänd borgensman ge

borgensförbindelse till Landsbygdsverket. Bestämmelser om övriga förfaranden som är tillämpliga vid ställande av säkerhet finns i säkerhetsförordningen.

in en borgensförbindelse till Landsbygdsverket. Bestämmelser om övriga förfaranden som är tillämpliga vid ställande av säkerhet finns i *den delegerade förordningen om utbetalande organ*.

48 §

Belastning, frisläppande och förverkande av säkerhet

Landsbygdsverket beslutar om frisläppande eller förverkande av en belastad säkerhet i enlighet med förutsättningarna i EU:s marknadsordningslagstiftning. Säkerheten förverkas dock inte, om beloppet av säkerhet som ska förverkas understiger 60 euro eller om säkerheten med stöd av EU:s marknadsordningslagstiftning inte ska förverkas.

48 §

Belastning, frisläppande och förverkande av säkerhet

Landsbygdsverket beslutar om frisläppande eller förverkande av en belastad säkerhet i enlighet med förutsättningarna i EU:s marknadsordningslagstiftning. Säkerheten förverkas dock inte, om beloppet av säkerhet som ska förverkas understiger 100 euro eller om säkerheten med stöd av EU:s marknadsordningslagstiftning inte ska förverkas.

52 §

Kontroll och inspektion av tillverkare av produkter för lagring

Livsmedelssäkerhetsverket kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning *och förordningen om privat lagring* förutsättningarna för godkännande av aktörer som ansöker om godkännande som tillverkare av produkter för lagring eller är godkända tillverkare av produkter för lagring, samt produktionens överensstämmelse med kraven. Tullen kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning *och förordningen om privat lagring* att den bokföring över produktionen som godkända tillverkare av produkter för lagring har är förenlig med kraven.

52 §

Kontroll och inspektion av tillverkare av produkter för lagring

Livsmedelssäkerhetsverket kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning förutsättningarna för godkännande av aktörer som ansöker om godkännande som tillverkare av produkter för lagring eller är godkända tillverkare av produkter för lagring, samt produktionens överensstämmelse med kraven. Tullen kontrollerar på det sätt som förutsätts i EU:s interventionslagstiftning att den bokföring över produktionen som godkända tillverkare av produkter för lagring har är förenlig med kraven.

58 f §

Styrning, rapportering och användning av uppgifter i anslutning till kontroller av handelsnormerna

58 f §

*Styrning, rapportering och **avgifter samt** användning av uppgifter i anslutning till kontroller av handelsnormerna*

Statliga myndigheters kontroller av handelsnormerna är avgiftsbelagda, om de ingår

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

i en i 1 mom. avsedd tillsynsplan enligt 48 § i livsmedelslagen. I fråga om storleken på avgifterna för kontroller och i fråga om avgifter för statliga myndigheters övriga prestationer som hänför sig till handelsnormerna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

60 §

Kontroller och inspektioner som det attesterande organet utför

Det attesterande organ som avses i 39 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) får, för genomförande av undersökningar som är nödvändiga för utfärdande av intyg enligt artikel 5 i förordningen om utbetalande organ och för utförande av andra kontroller som enligt vad det särskilt föreskrivs i EU:s lagstiftning ska utföras av det attesterande organet, utföra inspektioner hos de myndigheter eller sammanslutningar som utför uppdrag som ålagts det utbetalande organet eller hos stödtagare, interventionslagerhållare eller godkända företag inom sockersektorn.

60 §

Kontroller och inspektioner som det attesterande organet utför

Det attesterande organ som avses i 39 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) får, för genomförande av undersökningar som är nödvändiga för lämnande av utlåtanden enligt artikel 9 i den horisontella förordningen och för utförande av andra kontroller som enligt vad det särskilt föreskrivs i EU:s lagstiftning ska utföras av det attesterande organet, utföra inspektioner hos de myndigheter eller sammanslutningar som utför uppdrag som ålagts det utbetalande organet eller hos stödtagare, interventionslagerhållare eller godkända företag inom sockersektorn.

76 §

Ränta på stöd som återkrävs och på påföljdsavgift

På stöd som återkrävs ska betalas ränta som beräknas på grundval av den tid som förflyter mellan delfäendet av beslutet om återkrav och den faktiska återbetalningen, om det inte i EU:s marknadsordningslagstiftning föreskrivs något annat om sättet att beräkna ränta eller om att avstå från att ta ut ränta.

Räntan är sex procent per år, om det inte föreskrivs något annat i EU:s marknadsordningslagstiftning.

76 §

Ränta på stöd som återkrävs och på påföljdsavgift

På stöd som återkrävs ska det betalas ränta som beräknas enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när återbetalningen sker, om det inte i EU:s marknadsordningslagstiftning föreskrivs något annat om sättet att beräkna ränta eller om att avstå från att ta ut ränta.

På det belopp som återkrävs ska det betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982), om det inte föreskrivs något annat i EU:s marknadsordningslagstiftning.

91 a §

Attesterande organ

På utseende av det attesterande organet samt på organets uppgifter och befogenheter tillämpas bestämmelserna om attesterande organ i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .